

EU:s ståndpunkt vid översyn av regelverket för exportkrediter för förnybara energikällor, begränsning av anpassning till klimatförändringar samt vattenprojekt

Utrikesdepartementet

2022-10-28

Dokumentbeteckning

COM(2022) 455 final

Förslag till RÅDETS BESLUT om fastställande av den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar avseende det beslut som kommer att antas av parterna i konsensusöverenskommelsen om statsstödda exportkrediter om utvidgning av tillämpningsområdet för sektorsöverenskommelsen om exportkrediter för förnybara energikällor, begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt vattenprojekt

Sammanfattning

Europeiska kommissionen företräder EU vid möten mellan parterna i konsensusöverenskommelsen och i deras skriftliga förfaranden för beslutsfattande. I OECD fattas alla beslut om ändring av konsensusöverenskommelsen enhälligt. EU:s ståndpunkt antas av rådet och diskuteras av medlemsstaterna i rådets arbetsgrupp för exportkrediter.

Kommissionen föreslår en gemensam ståndpunkt i samband med översynen av sektoröverenskommelsen om exportkrediter för förnybara energikällor, begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt vattenprojekt. Sektoröverenskommelsens mål är att fastställa lämpliga finansiella villkor för projekt inom utvalda sektorer som har konstaterats bidra på ett betydande sätt till att begränsa klimatförändringen. Konsensusöverenskommelsen vill erbjuda förmånligare finansiella villkor för klimatvänliga projekt i tredjeländer än vad som föreskrivs i de nuvarande övergripande reglerna.

Syftet är att det internationella regelverket för exportkrediter i större utsträckning ska styra mot klimatomställning. EU:s förhoppning är att en överenskommelse ska kunna träffas inom ramen för OECD-samarbetet före avslutningen av klimatkonferensen COP 27 som äger rum den 6-18 november 2022.

Regeringen anser att EU ska driva på för att de internationella regelverken för bl.a. exportkrediter och annan offentlig handelsfinansiering ska bidra till hållbarhet och uppfyllandet av Parisavtalet. Regeringen har målsättningen att få fler länder att göra åtaganden i linje med Sveriges och visa att det går att förena en ambitiös politik för grön omställning med en hållbar export och investeringar som ger jobb i hela landet. Regeringens utgångspunkt är att gemensamma spelregler ger förutsägbara och likvärdiga villkor för exportföretagen i alla medverkande länder. Det aktuella förslaget ligger i linje med svenska prioriteringar för att uppnå detta syfte.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Konsensusöverenskommelsen är ett icke-bindande konsensusavtal mellan parterna EU, Förenta staterna, Kanada, Japan, Sydkorea, Norge, Schweiz, Australien, Nya Zeeland, Turkiet och Förenade kungariket som tillhandahåller en ram för en ordnad användning av statsstödda exportkrediter.

I praktiken innebär detta att parterna konkurrerar på lika villkor (dvs. på de exporterade varornas och tjänsternas kvalitet och pris och inte på de finansiella villkor som erbjuds), samtidigt som åtgärder inriktas på att undanröja subventioner och snedvridningar av handelsflödena som är kopplade till statsstödda exportkrediter. Konsensusöverenskommelsen trädde i kraft i april 1978 och gäller tills vidare. Den uppdateras regelbundet mot bakgrund av utvecklingen på finansmarknaden, politiska förändringar och teknikutvecklingen.

Konsensusöverenskommelsen har gjorts rättsligt bindande i EU genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1233/2011. Ändringar införlivas med EU-lagstiftningen genom delegerade akter i enlighet med artikel 2 i den förordningen.

2012 enades parterna i konsensusöverenskommelsen om den aktuella sektoröverenskommelsen. Sektoröverenskommelsens mål är att fastställa lämpliga finansiella villkor för projekt inom utvalda sektorer som har konstaterats bidra på ett betydande sätt till att begränsa klimatförändringen. Sektorerna inkluderar förnybara energikällor, minskade växthusgasutsläpp och hög energieffektivitet, anpassning till klimatförändringen samt vattenprojekt. Sektoröverenskommelsen har inte setts över sedan 2014 och

1.1.1 Syftet med förslaget

Syftet är att besluta om en utvidgning av tillämpningsområdet för sektorsöverenskommelsen om klimatförändring så att den även omfattar export från industrisektorer som för närvarande inte omfattas av konsensusöverenskommelsens villkor. Vidare är målsättningen att före slutet av klimatkonferensen, COP 27, den 6–18 november 2022, nå en överenskommelse som avspeglar parternas åtaganden enligt Parisavtalet och EU:s ambitioner så som de uttrycks i agendan för den gröna given.

1.2 Förslagets innehåll

Sektoröverenskommelsen om klimatförändring har inte uppdaterats sedan 2014. Det är idag endast en liten andel av exporten som kan dra nytta av dess regler i förhållande till de mål som eftersträvas när det gäller klimatomställningen. Framförallt fokuseras tillämpningsområdet för sektorsöverenskommelsen om klimatförändring på sektorerna för energiproduktion och energiöverföring. Den snäva omfattningen leder till otillräckligt stöd för parternas åtaganden enligt Parisavtalet och för EU:s ambitioner såsom dessa uttrycks i agendan för den gröna given.

Parterna i konsensusöverenskommelsen kommer att besluta om en utvidgning av tillämpningsområdet för sektorsöverenskommelsen om klimatförändring så att den även omfattar export från industrisektorer som för närvarande inte omfattas av konsensusöverenskommelsens villkor.

Den föreslagna ändringen av sektorsöverenskommelsen om klimatförändring skulle göra det möjligt för export från ett bredare spektrum av industrisektorer, och som uppfyller de tillämpliga kriterierna, att dra nytta av de villkor som fastställs i sektorsöverenskommelsen.

Parterna har enats om att följande sektorer bör ingå i sektoröverenskommelsen om klimatförändring:

- Lagring av el, inklusive tillverkning och återvinning av batterier.
- Transporter med nollutsläpp, inklusive stödjande infrastruktur.
- Produktion av ren vätgas, överföring, distribution och lagring av vätgas.
- Överföring och distribution av koldioxidsnål el.
- Tillverkning med låga koldioxidutsläpp.

Det detaljerade förslaget till utvidgning av tillämpningsområdet för sektoröverenskommelsen om klimatförändring, med nödvändiga tekniska specifikationer för alla projekt som ingår i tillämpningsområdet, återfinns i bilagan till förslaget till rådets beslut. Bilagan är avsedd att bli ett nytt tillägg

1 till sektoröverenskommelsen om klimatförändring och att ersätta de befintliga tilläggen 1 och 2 till sektoröverenskommelsen om klimatförändring.

Utöver en utvidgning av tillämpningsområdet för sektoröverenskommelsen om klimatförändring planerar parterna att anta beslut om förlängning av den längsta återbetalningstiden för transaktioner relaterade till sektoröverenskommelsen.

Den föreslagna utvidgningen av omfattningen av sektorsöverenskommelsen om klimatförändring, och en förlängning av återbetalningstiden, skulle göra det möjligt för exportkreditinstitut att spela en större roll när det gäller att stödja den gröna omställningen och bidra till uppnåendet av målen i Parisavtalet. Detta skulle också kunna gynna EU-företag inom framtidsinriktade sektorer med stor potential att bidra till EU:s ekonomiska tillväxt och sysselsättning.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regelverken för exportkrediter faller under EU:s kompetens som en del av handelspolitiken och konkurrenspolitiken. De föreslagna förändringarna skulle innebära att fler sektorer omfattades av mer förmånliga villkor gällande exportkrediter för affärer med bäring på klimatomställning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget har inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen verkar för att EU ska driva på för att de internationella regelverken för bl.a. exportkrediter och annan offentlig handelsfinansiering ska bidra till hållbarhet och uppfyllandet av Parisavtalet. Regeringens målsättning är att få fler länder att göra åtaganden i linje med Sveriges och för att visa att det går att förena en ambitiös politik för grön omställning med en hållbar export och investeringar som ger jobb i hela landet. Regeringens utgångspunkt är att gemensamma spelregler ger förutsägbara och likvärdiga villkor för exportföretagen i alla medverkande länder. Det aktuella förslaget ligger i linje med svenska prioriteringar för att uppnå detta syfte.

Även om målsättningen är att i OECD-kretsen nå enighet om översynen av sektorerna i sektoröverenskommelsen före slutet av COP 27 kan frågan eventuellt behöva hanteras under det svenska ordförandeskapet i EU, den 1 januari till den 30 juni 2023.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2022/23:FPM4

Samtliga medlemsstater står bakom ambitionen att nå fram till en överenskommelse före avslutningen av COP 27 och vill nå fram till en överenskommelse om mer förmånligare exportkrediter för förnybara energikällor, begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt vattenprojekt.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är ännu inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte skickats ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

Europeiska kommissionen företräder unionen vid möten mellan parterna i konsensusöverenskommelsen och i deras skriftliga förfaranden för beslutsfattande. I OECD fattas alla beslut om ändring av konsensusöverenskommelsen enhälligt.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är artikel 218.9 i EUF-fördraget eftersom den planerade akten är ägnad att på ett avgörande sätt påverka innehållet i EU-lagstiftning.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är artikel 207.4 i EUF-fördraget då det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör exportkrediter vilka är inom tillämpningsområdet för den gemensamma handelspolitiken.

Beslutet kommer att fattas med kvalificerad majoritet i rådet, se artikel 218.8 EUF-fördraget.

Enligt artikel 218.10 i EUF ska Europaparlamentet hållas informerad i alla skeden av beslutsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Eftersom förslaget faller inom EU:s exklusiva kompetens är subsidiaritetsprincipen inte tillämplig.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Om nya förslag i den sakfråga som anges i bilagan till detta beslut, om vilka det ännu inte finns någon unionsståndpunkt, läggs fram vid eller före ett möte mellan parterna, ska unionens ståndpunkt fastställas genom samordning på unionsnivå innan parterna uppmanas att anta en ändring av konsensusöverenskommelsen. I sådana fall ska unionens ståndpunkt överensstämma med befintlig politik och lagstiftning.

Även om målsättningen är att i OECD-kretsen nå enighet om översynen av sektorerna i sektoröverenskommelsen före avslutningen av COP 27 kan frågan eventuellt behöva hanteras under det svenska ordförandeskapet i EU, den 1 januari till den 30 juni 2023.

4.2 Fackuttryck/termer